

ชื่อเรื่อง	รูปแบบการจัดการขยะมูลฝอยของผู้ค้าตลาดสดในกลุ่มจังหวัดร้อยแก่นสารสินธุ์		
ผู้วิจัย	นายปณตมุลโพธิ์ ปริญญา ปร.ด. (ยุทธศาสตร์การพัฒนากุมิภาค)		
อาจารย์ที่ปรึกษา	ผศ.ดร.รังสรรค์ สิงห์เลิศ	อาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์หลัก	
	ผศ.ดร.สมสงวน ปัสสาโก	อาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์ร่วม	

มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม 2555

บทคัดย่อ

การวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์ 1) เพื่อศึกษาปัจจัยที่มีผลต่อการจัดการขยะมูลฝอยของผู้ค้าตลาดสดในกลุ่มจังหวัดร้อยแก่นสารสินธุ์ 2) เพื่อสร้างรูปแบบการจัดการขยะมูลฝอยของผู้ค้าตลาดสดในกลุ่มจังหวัดร้อยแก่นสารสินธุ์ 3) เพื่อประเมินผลการใช้รูปแบบการจัดการขยะมูลฝอยของผู้ค้าตลาดสดในกลุ่มจังหวัดร้อยแก่นสารสินธุ์ วิธีการดำเนินการวิจัยแบ่งเป็น 3 ระยะคือ

ระยะที่ 1 การศึกษาปัจจัยเชิงสาเหตุที่ส่งผลทางตรงและทางอ้อม ต่อการจัดการขยะมูลฝอยของผู้ค้าตลาดสดในกลุ่มจังหวัดร้อยแก่นสารสินธุ์ กลุ่มตัวอย่างเป็นผู้ค้าตลาดสด จำนวน 400 คน ได้มาโดยการเลือกแบบเจาะจงโดยใช้แบบสอบถามในการเก็บข้อมูลและวิเคราะห์ข้อมูลและใช้รูปแบบการวิเคราะห์สมการโครงสร้างเชิงเส้น (Path Analysis)

ระยะที่ 2 การสร้างรูปแบบการจัดการขยะมูลฝอยของผู้ค้าตลาดสดที่ได้จากผลวิจัยในระยะที่ 1 แล้วจัดประชุมเชิงปฏิบัติการของผู้มีส่วนเกี่ยวข้องจำนวน 20 คน มาร่วมกันวิพากษ์ จากนั้นนำข้อเสนอแนะมาปรับปรุง และนำไปปรึกษาผู้เชี่ยวชาญเพื่อประเมินรูปแบบการจัดการขยะมูลฝอยของผู้ค้าตลาดสดที่พัฒนาได้

ระยะที่ 3 การนำรูปแบบการจัดการขยะมูลฝอยของผู้ค้าตลาดสดไปทดลองใช้กับกลุ่มเป้าหมาย ได้แก่ ผู้ค้าตลาดสด ตลาดสดเทศบาลตำบลหัวขวาง อำเภอโกสุมพิสัย จังหวัดมหาสารคาม จำนวน 20 คน เป็นเวลา 3 วัน แล้ววัดพฤติกรรมการจัดการ

ขยะมูลฝอยของผู้ค้าตลาดสด หลังการอบรมแล้วเป็นเวลา 3 เดือนและเปรียบเทียบ พฤติกรรมก่อนและหลังการอบรม โดย Wilcoxon Matched Pairs Signed Ranks test

ผลการวิจัยปรากฏดังนี้

1. แบบจำลองความสัมพันธ์เชิงสาเหตุมีความกลมกลืนกับข้อมูลเชิงประจักษ์ โดยตัวแปรเชิงสาเหตุที่ส่งผลโดยตรงต่อตัวแปรพฤติกรรม การจัดการขยะมูลฝอยของผู้ค้าตลาดสดในกลุ่มจังหวัดร้อยแก่นสารสินธุ์ ได้แก่ ปัจจัยการมีส่วนร่วม ปัจจัยความรู้เกี่ยวกับขยะมูลฝอย ปัจจัยการสื่อสารและปัจจัยเจตคติต่อปัญหาขยะมูลฝอย

2. รูปแบบการจัดการขยะมูลฝอยของผู้ค้าตลาดสด ประกอบด้วย 18 กิจกรรมดังนี้ (1) ด้านการมีส่วนร่วม มีกิจกรรม 5ส.ตลาดสด ตลาดสดสีเขียว ศึกษาดูงานแลกเปลี่ยนเรียนรู้ (2) ด้านความรู้เกี่ยวกับขยะมูลฝอย มีกิจกรรม ความรู้เรื่องขยะมูลฝอย การคัดแยกขยะมูลฝอยด้วยหลัก 3Rs การทำน้ำส้วกดีชีวภาพ การทำปุ๋ยหมัก การเลี้ยงสัตว์ด้วยขยะอินทรีย์ การจัดตั้งสถานที่ทิ้งขยะแยกประเภทในตลาดสด การลดการใช้ถุงพลาสติกและกล่องโฟม ขยะแลกไข่ (3) ด้านการสื่อสาร มีกิจกรรม การประกวดผู้ค้าตลาดสดต้นแบบ การประกาศเกียรติคุณ การประชาสัมพันธ์เผยแพร่ การตั้งชมรมผู้ค้าตลาดสด และ(4) ด้านเจตคติต่อปัญหาขยะมูลฝอย มีกิจกรรม ตลาดสดใสใใจ สิ่งแวดล้อม จิตอาสาเก็บขยะรักษาสิ่งแวดล้อม สำนักรักตลาดสด

3. ผู้ค้าตลาดสดในกลุ่มจังหวัดร้อยแก่นสารสินธุ์ หลังเข้ารับการอบรม โดยใช้รูปแบบการจัดการขยะมูลฝอย ของผู้ค้าตลาดสด เป็นระยะเวลา 3 เดือน มีพฤติกรรมการจัดการขยะมูลฝอยเพิ่มขึ้นจากก่อนการอบรม อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

TITLE : The Model of Garbage Management of Fresh Food Sellers in the
Provincial Cluster : Roi-Et, Khonkaen, Maha Sarakham and Kalasin

AUTHOR : Panot Moonpo **DEGREE:** Ph.D. (Regional Development Strategies)

ADVISORS : Asst. Prof. Dr. Rangsang Singhalert Chairman
Asst. Prof. Dr. Somsanguan Passago Committee

RAJABHAT MAHA SARAKHAM UNIVERSITY, 2012

ABSTRACT

The purposes of this research were to 1) study the causal variables and factors that effected the garbage management of fresh food sellers in the provincial cluster: Roi-Et, Khonkaen, Maha Sarakham and Kalasin; 2) develop the model of garbage management of fresh food sellers in the mentioned provincial cluster; 3) evaluate the developed model of garbage management of fresh food sellers. The research methodology was divided into three phases as follows:

Phase 1: A study of the causal factors variables which had direct or indirect effects on garbage management of fresh food sellers in the provincial cluster: Roi-Et, Khonkaen, Maha Sarakham and Kalasin. The questionnaires were administered to the purposive sample consisted of 400 fresh food sellers and the collected data were analyzed using a Path analysis.

Phase 2: A development of the model of garbage management of fresh food sellers from the Phase 1 by conducting a participatory workshop and inviting 20 involved experts to discuss and develop the model. The draft model was criticized and evaluated by the experts.

Phase 3: An application of garbage management for 3 days. The target group consisted of 20 fresh food sellers in Huakwang fresh food market, in Kosumphisai district, Maha Sarakham province who were selected using the quota and voluntary sampling techniques. Their garbage management behaviors were assessed after 3 months of

participating the training and were compared with the behaviors before participation using the Wilcoxon Matched Pairs Signed Ranks test.

The major findings revealed the following:

1. The developed model of causal relation showed goodness of fit with the empirical data. The casual variables that directly effected to the behavior variables of garbage management of fresh food sellers in the provincial cluster: Roi-Et, Khonkaen, Maha Sarakham and Kalasin were : the participation factor, the factor of knowledge about garbage, the communication factor, and the factor of the attitude towards the garbage problems.

2. The developed model of garbage management of fresh food sellers were consisted of 18 activities; (1) **the participation** domain consisted of the big cleaning for fresh food market, green market, study tour and knowledge exchange; (2) **the knowledge about garbage** domain consisted of knowledge about garbage activity, the garbage separation with 3 Rs model, making biological water extraction, making green manure, animals raising with an organic garbage, setting the place for separated garbage trashes, the reduction of plastic bags and synthetic containers, garbage and eggs bartering project; (3) **the communication** domain consisted of the fresh food sellers model contest, the notification of fame, the public relations and dissemination and the establishing the fresh food sellers club; and (4) **the attitude toward the garbage problems** domain consisted of clean market through good environment, public mind on clean environment and awareness for fresh food market.

3. The fresh food sellers showed gains in garbage management behaviors after 3 months of participating the training using the developed model of garbage management from before participating the training at the .01 level of significance.